

วัดอรุณราชวราราม

ประวัติความเป็นมา

วัดอรุณราชวราราม เป็นวัดโบราณ สร้างสมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมชื่อ วัดมหาอก สมัยกรุงอนบุรีสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โปรดให้ปฏิสังขรณ์ แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น วัดแจ้ง

ปีพุทธศักราช ๒๗๑๑ โปรดให้สร้างพระราชวังใหม่ โดยขยายเขตพระราชฐานให้กว้างออกไป ทำให้วัดแจ้งตั้งอยู่ในเขตพระราชวัง เป็นวัดไม่มีพระสงฆ์ และโปรดให้สร้างกำแพงพระราชวังโอบล้อมวัด

สมัยกรุงอนบุรีเป็นราชธานี ถือกันว่าวัดแจ้งเป็นวัดคู่บ้านคู่เมือง เป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต และพระบาง ซึ่งสมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) โปรดเมืองเวียงจันทน์ได้ แล้วอัญเชิญพระพุทธรูปสำคัญ ๒ องค์ คือ พระแก้วมรกต และพระบางลงมากรุงอนบุรีด้วย ต่อมาได้อัญเชิญพระแก้วมรกต และพระบางขึ้นประดิษฐานในมณฑป ซึ่งอยู่ด้านหลังพระอุโบสถและพระวิหารเก่า

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เสด็จเฉลิมสถาลิราชสมบัติ โปรดให้สร้างพระราชบูรณะขึ้นใหม่ด้านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา แล้วโปรดให้รื้อกำแพงพระราชวังกรุงอนบุรีออก ด้วยเหตุนี้วัดแจ้งจึงอยู่นอกพระราชวัง โปรดให้เป็นวัดมีพระสงฆ์จำพรรษา โดยนิมนต์พระโพธิวงศาจารย์จากวัดบางหว้าใหญ่ (วัดระฆังโขสิตาราม) มาครองวัด

วัดแห่งได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่ทั้งพระอาราม โดยพระเจ้าถูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรุงหลวง
อิศรรุณทร (พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสตรีย์เป็นพระโอรส)
ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยชี้ครองราชย์สมบัติ โปรดให้สร้าง
พระอุโบสถ พระวิหาร และพระปรางค์ พร้อมทั้งทรงบันทุนพระพุทธรูปด้วยผู้ที่ดีของพระองค์เอง และ
โปรดให้กล่าวขึ้นประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอุโบสถ และพระราบท่านนามใหม่ว่า วัดอรุณราชาราม
สมัยรัชกาลที่ ๗ โปรดให้ปฏิสังขรณ์ใหม่ทั้งหมด แล้วโปรดให้ก่อสร้างพระปรางค์จนแล้วเสร็จ

ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมที่มีความงดงาม ปัจจุบันเรียกว่า พระปรางค์วัดอรุณ
สมัยรัชกาลที่ ๙ โปรดให้สร้างและปฏิสังขรณ์สิ่งต่าง ๆ เพิ่มเติม เป็น บุษบกยอดพระปรางค์
เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปกลองพระองค์ พระนามว่า พระพุทธอนุกมิตร และได้อัญเชิญพระบรมอัญ
ขของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มาบรรจุไว้ที่พระพุทธอาสน์ของพระประธานในพระอุโบสถ
เมื่อปฏิสังขรณ์พระอุโบสถเรียบร้อยแล้ว พระราบท่านนามว่า วัดอรุณราชาราม

ปีพุทธศักราช ๒๕๗๘ เกิดอัคคีภัยไหม้พระอุโบสถ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว^๑
ได้เสด็จพระราชดำเนินไปอำนวยการดับเพลิงด้วยพระองค์เอง และโปรดให้กรมหมื่นปราบปราม^๒
เป็นแมกของปฏิสังขรณ์พระอุโบสถตลอดจนเยียนภาพผนังด้านในและปฏิสังขรณ์พระระเบียงรอบพระอุโบสถ
พร้อมทั้งถาวรตั้งอุปัชฌาย์ ๑ และโปรดให้พระยารายลงกรณ์ (กร หงสกุล) เป็นนายงานอำนวยการปฏิสังขรณ์
พระปรางค์ใหญ่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โปรดให้บูรณะปฏิสังขรณ์สถาปัตยกรรมที่สำคัญ
ภายในวัด เป็น ศala การเปรียญ ถวาย พระวิหาร พระเจดีย์ พระปรางค์ โดยเฉพาะพระปรางค์ได้รับ^๓
การปฏิสังขรณ์เป็นการใหญ่ใช้เวลา ๕ ปี จึงแล้วเสร็จ

สถานะและที่ตั้ง

วัดอรุณราชาราม เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของ
แม่น้ำเจ้าพระยา เลขที่ ๗๔ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร มีที่ดิน
ทั้งหมด เนื้อที่ ๒๙ ไร่ ๑ งาน ๕๗ ตารางวา

สิ่งสำคัญในพระอาราม

พระอุโบสถ อยู่ทางทิศเหนือของวัด เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ยกพื้นสูง หลังคาลด ๒ ชั้น นูงด้วยกระเบื้องเคลือบ ประดับช่อฟ้า ใบระกา ทางหนึ่ง ลงรักปิดทองประดับกระจาก หน้าบัน ด้านหน้าและหลังเป็นรูปเทวานุภาพพระบรรค์ประทับ ในปราสาท เป็นไม้แกะ มีลิ้งข์และคนโน่น้ำ วางอยู่ บนพานข้างละพาน ประดับลายกระหนกขื่อว่า ช่อกระหนกทางโถ ลงรักปิดทอง มีมุขด้านหน้า

และหลังมีเลารับเชิงชาย ทึ่ด้านทิศเหนือและทิศใต้ พื้นหน้ามุขและพื้นรอบ พระอุโบสถ ปูด้วยหินอ่อน ด้านหน้าอยู่ระหว่าง ๒ ข้าง มีบุษบกยอดปรางค์เป็นที่ ประดิษฐานพระพุthonุมิตร ซึ่งเป็นพระพุทธรูปกลองพระองค์ในรัชกาลที่ ๒ ที่หุ้มกลองด้านหลังระหว่างประตูเมื่อกันมีบุษบกยอดปรางค์มีพาน ๒ ชั้นลงรักปิดทองมีพุ่มเทียนตั้งอยู่ ผนังด้านนอกถือปูนประดับกระเบื้องลายดอกไม้ร่วง บัวหัวเส้า และบัวเชิงเสาลงรักปิดทองประดับกระจาก หน้าต่างมี ๑๕ ช่อง บานหน้าต่าง ด้านนอกเป็นลายรดน้ำช่อมใหม่ ภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนังทั้ง ๔ ด้าน

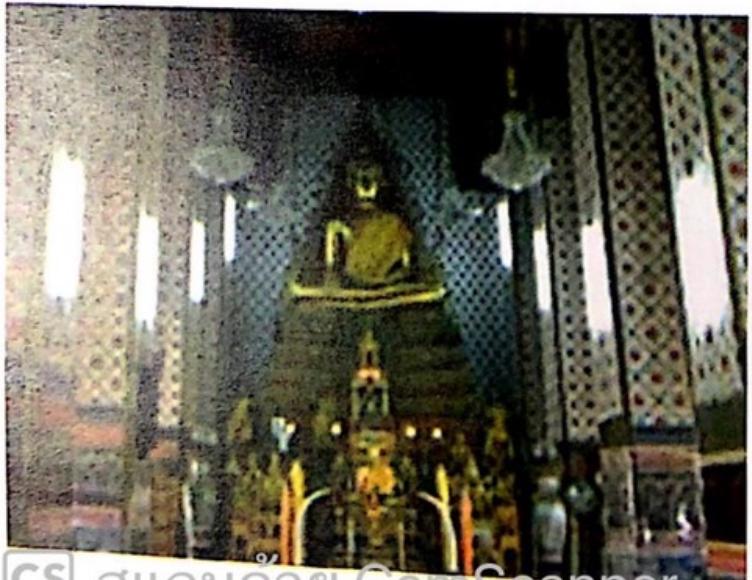
พระระเบียงพระอุโบสถสร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ที่ผนังระเบียง มีภาพเขียนเป็นชั้มเรือนแก้วลายดอกไม้ ใบไม้ รอบพระระเบียงประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย ๑๖๐ องค์ ชั้มเลมา ๕ ชั้ม เป็นชั้มหินอ่อน เป็นรูปบุษบกยื่อเหลี่ยมไม้ลิบสอง มีใบเลมา คู่ ทำด้วยหินลักษณะลาย ประดิษฐาน อยู่ภายใน ระหว่างช่องเลมาทุกช่องมีลิงโถ หินตั้งอยู่บนแท่น ด้านหน้าพระระเบียง มีตุกตาหินทรายจีน ตั้งเรียงเป็นแทรกรอบ พระอุโบสถ

ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย พระนามว่า พระพุทธชัมภูนมหาบุรุษลักษณอาลีตยานุบพิตร บนฐานชากชี มีพระอุรุณหรือพระแจ้ง หน้าตักกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ประดิษฐานอยู่บนแท่น ถัดลงมาชั้นล่างสุด มีพระพุทธรูป หล่อด้วยสำริดลงรักปิดทอง ศิลปะ ลักษณ์ไขทัย หน้าตักกว้าง ๗๐ เซนติเมตร ประดิษฐานอยู่บนแท่นลงรักประดับกระจก

พระระเบียง หรือพระวิหารคด เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบ มีประตูอยู่กึ่งกลางท้องลี่ทิศ มีชั้มจระนำเหนือประตู หน้าบันเป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑประดับลาย กระหนกลงรักปิดทอง

พระประทาน ในพระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย เนพาพระพักตร์ เป็นฝีพระหัตถ์ ในรัชกาลที่ ๒ ซึ่งทรงบันทุนด้วยพระองค์เอง ที่ฐานผ้าทิพย์ได้บรรจุพระอัฐิของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีเครื่องหมายตราครุฑ์จับนาค และระหว่างพระอัครสาวก มีพัฒศตั้งอยู่ ๑ เล่ม พระพุทธรูปองค์นี้ พระนามว่า พระพุทธธรรมมิตรรายโลกราชตุติลักษณ์

พระวิหาร สร้างลักษณะพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ยกพื้นสูงเข่นเดียวกับพระอุโบสถ หลังคากลัด ๗ ชั้น มุงด้วยกระเบื้องเคลือบ หน้าบันเป็นภาพเทวดาที่จาระขรรค์อยู่บนแท่น ประดับด้วยลายกระหนกลงรักปิดทอง ประดับกระจก มีมุขทึ้งด้านหน้า และด้านหลัง ผนังภายนอกประดับกระเบื้องเคลือบผนังภายในฉบับปูนสีเหลือง ภายในพระวิหาร

พระปรางค์ใหญ่ ตั้งอยู่หน้าวัดทางทิศใต้เป็นของโบราณ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดให้ก่อเริ่มพระปรางค์องค์เดิมที่มีขนาดสูง ๕ วา เป็น ๗๗ วาเศษ เพื่อให้เป็นพระมหาธาตุประจำจักรุรัตนโกสินทร์ แล้วเสร็จในสมัยรัชกาลที่ ๓ ลักษณะก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยชั้นกระเบื้องเคลือบสีต่าง ๆ และจานชามของโบราณที่มีลวดลายสวยงาม เช่น ขามเบญจรงค์ เป็นต้น ยอดพระปรางค์มีพระมงกุฎประดิษฐานเหนือยอดนacula

พระปรางค์ อยู่ภายในรั้วล้อมทั้ง ๔ ด้าน ด้านทิศตะวันออก ทิศเหนือ และทิศตะวันตก ตอนล่างเป็นกำแพงก่ออิฐถือปูนเตี้ย ๆ ทาด้วยน้ำปูน สีขาว ตอนบนเป็นรั้วลูกกรงเหล็กทาสีแดง มีรูปครุฑ์จับนาคติดอยู่บนทุกช่อง แต่ละช่องกันด้วยเสา ก่ออิฐถือปูนเหมือนกำแพง ตอนล่างด้านทิศตะวันตกหลังพระปรางค์ มีเก่งจีนแบบของเก่า ๆ เก่ง

พระเจดีย์ ๔ องค์ ลักษณะก่ออิฐถือปูน ย่อเหลี่ยมไม้ยี่ลิบ ประดับด้วยกระเบื้องสีต่าง ๆ เป็นลวดลายดอกไม้และลายอื่น ๆ งดงามมาก พื้นปูด้วยกระเบื้องหิน เป็นพระเจดีย์แบบเดียวกัน และมีขนาดเท่ากันทั้งหมด คือ มีฐานทั้กซิณสำหรับขึ้นไปเดินรอบองค์พระเจดีย์ ๑ ชั้น มีบันไดขึ้นทางทิศเหนือ บริเวณพระเจดีย์ติดกับพระระเบียงพระอุโบสถ สร้างในรัชกาลที่ ๓

ปัจจุบัน พระเทพเมธี (สมเกียรติ โภวิโท)
รักษาการเจ้าอาวาส